

Asia: VN/12531/2021

LAUSUNTOPYYNTÖ VAMMAISPALVELULAINSÄÄDÄNNÖN UUDISTUKSESTA

Lausunnonantajan tausta

1. Vastaaajan taustaorganisaatio

Vammaisjärjestö [Oulun Kehitysvammaisten Tuki ry]

Yleistä hallituksen esitysluonnoksesta

2. Ovatko esitysluonnoksen pykälät selkeitä?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

Pykälissä osin tulkinnanvaraisuutta; esim. "voidaan myöntää". Mahdollistaa toki yksilölliset päätökset, mutta voi jättää liiaksi tulkinnanvaraa laisn soveltajalle, jolloin laki ei toteudu yhdenvertaisesti.

3. Tukevatko pykälien perustelut hyvin lain soveltajaa?

Eivät pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

Sisällössä jonkin verran ristiriitaisuuksia ja jättävät varaa tulkinnalle. Voisi olla enemmän esimerkkejä, joiden kautta lain soveltaminen avautuu paremmin.

4. Vahvistaako esitys vammaisten henkilöiden yhdenvertaisuutta?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

Lähtökohta on hyvä ja yhdenvertaisuutta toteuttava, mutta yksityiskohdat heikentävät sen toteutumista, mm. jättäen osan vammaisista ihmisistä lain soveltamisen ulkopuolelle. Samoin tiukennukset asiakasmaksuissa heikentävät yhdenvertaisuutta. On oikein, että ikätason mukaisista

tavanomaisista palveluista peritään maksu, mutta se että maksuja perittäisiin esim. yläkouluikäisen ap- /ip -hoidosta, ei toteuta yhdenvertaista asemaa.

Vammaisten ihmisten keskinäinen yhdenvertaisuus paranee lakiesityksen myötä, mikäli soveltamispykälä ei rajaa pois esim. lievästi kehitysvammaisia henkilöitä.

5. Lisääkö esitys vammaisten henkilöiden osallisuutta yhteiskunnassa?

Ei pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

Voimavararajaus henkilökohtaisen avun saannissa on vammaisten ihmisten osallisuutta rajaava. Näen työssäni usein tapauksia, joissa henkilö ei täytä tätä vaatetta, mutta elämänlaatua, osallistumista ja inhimillistä sosiaalista kanssakäymistä lisäisi henkilökohtaisen avun palvelu. Tilanteet, joissa henkilön omaa määrittelyä avun tarpeelle kysytään, pitäisi osata käyttää laajemmin ja harkitusti siten, että henkilön kommunikointia tuetaan kaikin keinoin.

Vammaisten ihmisten mukanaolo heitä koskevien päätösten valmistelussa ja niitä tehdessä tulisi olla vahvemmin huomioitu. On tärkeää muuttaa käytäntöjä suuntaan, jossa vammaisen henkilö on itse aktiivinen toimija passiivisen palveluiden kohteena olemisen sijaan.

Kaikki osallisuutta lisäävä ja vahvistava toiminta tulisi huomioida siten, ettei siihen ole kategorisia rajoituksia.

6. Parantaako esitys vammaisen henkilön mahdollisuuksia saada yksilöllisen tarpeensa mukaisia palveluita vamman tai sairauden laadusta riippumatta?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

Palveluiden kilpailuttaminen vaikeuttaa suuresti yksilöllisten tarpeiden mukaisten palveluiden saamista. Menettelyltään käytännössä aina massaluontoiset kilpailutukset eivät yleensä sovi järjestämistapana pitkäaikaisiin vammasta johtuviin välttämättömiin palveluihin, joiden järjestämisen lähtökohtana tulee olla kunkin vammaisen yksilölliset tarpeet.

Erityisesti tulisi korjata erityiseen tukeen ehdotettu vahva viimesijaisuus sekä sen osittainen voimaantulo vasta 1.1.2025 lukien sekä henkilökohtaisen avun pykälään ehdotettu syrjivä voimavararajaus.

7. Mitä haluaisit ehdottomasti säilyttää esityksessä ja miksi (asiakokonaisuus, pykälä, kohta perusteluissa tms.)? Mainitse avovastauksessa (lyhyesti) enintään kolme asiaa.

-

1.

Erityisen tuen pykälä - muutoksena nykyiseen esitykseen kuitenkin sen viimesijaisuus ja voimaatulo.

2.

Valmennus - tavoitteellisuus on hyvä. Sisältää nyt paljon erilaista valmennusta, toivottavasti ei jätä liiaksi tulkinnanvaraa lain soveltajille.

3.

-

8. Mitä haluaisit ehdottomasti poistaa tai muuttaa esityksessä ja miksi (asiakokonaisuus, pykälä, kohta perusteluissa tms.)? Mainitse avovastauksessa (lyhyesti) enintään kolme asiaa.

-

1.

Soveltamispykälä on tiukka ja uhkana on, että se rajaa pois osan vammaisista ihmisistä.

2.

Henkilökohtaisen avun voimavararajaus

3.

Asiakasmaksurasitteen lisääminen

9. Ottaako esitys riittävästi huomioon vammaisten lasten tarpeet?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

Lyhytaikaisen huolenpidon perusteluiden mukaan lyhytaikaisena huolenpitona ei yleensä järjestettäisi 3.-9.-luokkalaisten vammaisten oppilaiden aamu- ja iltapäivätoimintaa, vaan se olisi maksullista perusopetuslain mukaista toimintaa. Se on normaalisuusperiaatteen vastaista. Lyhytaikaisen huolenpidon palveluun tulisi sisällyttää maksuttomina myös siihen pääsemiseksi tarvittavat kuljetukset.

Erityisesti kehitysvammaisten ja muiden erityishuollon piiriin nykyään kuuluvien lasten ja nuorten sekä heidän perheidensä toimeentuloon ja palveluihin pääsyyn voi vaikuttaa negatiivisesti se, että ehdotuksen mukaan näiden ryhmien palveluiden maksut monilta osin nousisivat. Kaikkia maksuja tulee arvioida normaalisuusperiaatteen näkökulmasta. Vammasta johtuva apu ja tuki ei saa olla maksullist

10. Voidaanko esityksen mukaisilla palveluilla vastata kattavasti hengityshalvauspotilaiden palvelutarpeisiin?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

-

Soveltamisala

11. Onko lain soveltamisala tarkoituksenmukainen?

Ei

Perustele tarvittaessa kantasi

Ei ole, sillä siitä puuttuu yksi olennainen toimintakyvyn osa-alue: sosiaalinen toimintakyky. Tämä ja toimintakyvyn olennaisen heikentymisen vaatimus rajaisivat todennäköisesti soveltamisalan ulkopuolelle esimerkiksi lievemmin kehitysvammaisia ja autismikirjon henkilöitä.

Toimintakyvyn heikentymiseltä ei tule vaatia ”olennaisuutta” tai esimerkiksi ”merkittävyyttä”. Vaarana on, että vähäisempiä mutta vamman johdosta välttämättömiä palveluntarpeita omaavia esimerkiksi lievemmin kehitysvammaisia ihmisiä jää soveltamisalapykälän vuoksi vaille lainmukaisia palveluita. Kahta lakia yhdistettäessä ei saa tällä tavoin merkittävästi heikentää monen nykyisen erityishuollon asiakkaan asemaa.

Lisäksi uudistuksen tarkoituksena on ollut, että nykyään usein väliinputoajiksi vammaislakien mukaisten palveluiden saamisessa jäävien ihmisten, kuten monien autismikirjon ihmisten, pääsy näihin palveluihin helpottuisi. Toimintakyvyn heikentymisen olennaisuuden vaatimus kuitenkin päinvastoin hyvin todennäköisesti lisäisi tällaisten väliinputoajien määrää.

Palvelut

12. Ottavatko valmennusta, henkilökohtaista apua ja erityistä tukea koskevat säännökset kokonaisuutena arvioiden riittävästi huomioon eri tavoin vammaisten henkilöiden tarpeet?

Eivät pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

Jokainen näistä on oma palvelunsa, eikä niitä tule ajatella toisiaan korvaavana tai poissulkevana. Henkilökohtaisen avun voimavararajaus on syrjivä ja samalla se on myös vastoin YK:n vammaissopimusta ja yhdenvertaisuusperiaatteita.

13. Onko valmennusta koskevien pykälien (7-8 §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

Kehitysvammaisten ihmisten palkkatyöhön pääsemiseksi tarvitsema työhönvalmennus (palkkatyöllistymisen tuki), josta säädetään nykyisin kehitysvammalaissa, tulisi vamman välttämättä

edellyttämänä erityispalveluna ottaa mukaan lakiin, eikä säättää siitä sosiaalihuoltolaissa harkinnanvaraisena palveluna. Työhönvalmennusta tarvitaan, jotta työhön kykeneviä kehitysvammaisia ja vastaavaa tukea tarvitsevia ihmisiä pystytään jatkossa ohjaamaan palkkatyöhön sen sijaan, että heillä teetetään ihmisoikeusnäkökulmasta ongelmallisella tavalla palkatonta työtä sosiaalihuollon palveluna. Työhönvalmentajan tuen olisi oltava aina tarvittaessa saatavilla.

14. Esityksessä ns. kuntouttavan varhaiskasvatuksen järjestäminen vammaispalvelulain mukaisena valmennuksena edellyttää palvelun maksuttomuudesta säättämistä varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaissa ja kuntien menettämän asiakasmaksutulon korvaamista kunnille vuosittain osana tähän esitykseen käytettävissä olevaa valtionosuutta.

Onko varhaiskasvatuksen järjestäminen vammaispalveluna tarkoituksenmukaista?

Ei kantaa

Perustele tarvittaessa kantasi

-

15. Onko henkilökohtaista apua koskevien pykälien (9-11 §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Ei pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

Pykälään 9 sisältyvän henkilökohtaisen avun voimavaraedellytyksen poistaminen laista on välttämätöntä, koska eri tavoin vammaisilla henkilöillä tulee olla yhdenvertainen oikeus saada tarvitessaan henkilökohtaista apua. Voimavaraedellytys on syrjivä ja sellaisena perustuslain ja Suomea sitovien ihmisoikeussopimusten, kuten YK:n vammaissopimuksen vastainen.

Vammaisten lasten osalta perusteluja tulisi tarkentaa siten, että avun saamiselle ei voida asettaa mitään alaikäraja, vaan sitä tulisi saada kaikkiin sellaisiin lapsen oman tahdon mukaisiin vapaa-ajan tekemisiin, joita saman ikäiset vammattomat lapset yleensä tekevät ilman vanhempia.

16. Onko erityistä tukea koskevien pykälien (12-13 §) sisältö tarkoituksenmukainen?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

Tämä on hyvä ja tärkeä pykälä kokonaisuudessaan ja lisää vammaisten ihmisten yhdenvertaisuutta osallistumiseen. Erityistä tukea ei kuitenkaan tulisi säättää viimesijaiseksi, jotta kaikki tätä tukea tarvitsevat voivat sitä myös tosiasiallisesti saada tarpeisiinsa nähden riittävässä määrin. Erityisen tuen sääntelyn tulisi myös erityisen osallisuuden tuen ja tuetun päätöksenteon osalta tulla hyvinvointialueita velvoittavaksi jo 1.1.2023, jotta haavoittuvassa asemassa olevien vammaisten ihmisten pääsy tarvitsemiinsa palveluihin ei vaikeutuisi. Selkeyden vuoksi pykälän alle kuuluvat kolme erilaista palvelua voisivat mieluummin olla kukin omassa pykälässään

17. Onko erityisestä osallisuuden tuesta tarpeellista säätää palveluna (12 § 2 mom. 1 kohta)?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi

Erityinen osallisuuden tuki tarvitaan lakiin mukaan erityisen vahvasti siinä tapauksessa, jos lakiin jää sen syrjivyydestä huolimatta voimavararajaus. Tällöin apua mieleisiin tekemisiin vapaa- ajalle tarvitsevien vammaisten ihmisten näihin tarpeisiin tulisi vastata erityisellä osallisuuden tuella.

Palvelulla on paikkansa esimerkiksi ammattilaisen tukena vuorovaikutukselle myös siinä tapauksessa, että

voimavararajaus poistettaisiin laista, eli ammattilaisen antama erityinen

osallisuuden tuki ei aina välttämättä olisi päällekkäistä henkilökohtaisen avun kanssa, jolloin sitä tulisi olla

oikeus saada henkilökohtaisen avun saamisesta huolimatta.

18. Onko tuetusta päätöksenteosta tarpeellista säätää palveluna (12 § 2 mom. 2 kohta)?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi

Tuetusta päätöksenteosta säätämisen tulee YK:n vammaissopimuksen edellyttämin tavoin olla mukana

laissa. Siitä ehdotetaan säädettäväksi vain elämän merkittäviä päätöksentekotilanteita varten annettavana

erillisenä palveluna, mikä on tarpeen, mutta jotta varmistetaan, että tuettua päätöksentekoa tosiasiaassa

saa tarpeiden mukaan osana muita ehdotetun lain mukaisia palveluita, tulisi nimenomaisesti säätää myös

osana muita palveluita annettavasta tuetusta päätöksenteosta ja sen kirjaamisesta ko. palveluita koskeviin

päätöksiin. Muuten esimerkiksi asumisen tuen palveluissa ei varata riittäviä resursseja tämän tuen toteuttamiseen sitä tarvitseville asukkaille.

19. Onko vaativasta moniammatillisesta tuesta tarpeellista säätää palveluna (12 § 2 mom. 3 kohta)?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi

Vaativasta moniammatillisesta tuesta on erittäin tärkeä säätää vammaispalvelulaissa, jotta

erityishuoltopiirien nykyisin kehitysvammalain mukaisesti järjestämällä moniammatillista osaamista

vaativilla palveluilla säilyy lakiperusta, eivätkä ne typisty vain terveydenhuollon palveluiksi. Nämä palvelut

ovat erittäin tärkeitä monille niiden nykyisille asiakkaille, jotka ovat usein erityisen haavoittuvassa asemassa

olevia kehitysvammaisia ja autismlkirjon ihmisiä, joilla on erilaisia vaativia ja vahvaa monialaista osaamista

edellyttäviä tuen tarpeita.

20. Onko asumisen tuen pykäläkokonaisuus (14-17 §) tarpeenmukainen?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

Pääosin kyllä. Tosin asumisen tuen tulisi sisältää päivittäisissä toimissa tarvittavan avun ja tuen lisäksi ne palvelut, joita henkilö tarvitsee hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi, osallisuuden, kommunikaation ja perhe-elämän mahdollistamiseksi sekä päätöksenteon tukemiseksi ja itsemääräämisoikeuden toteutumiseksi. Lisäksi tulisi korostaa vahvemmin sitä, miten asumisen tuki järjestetään myös vaativampia tuen tarpeita omaaville, kuten vaikeammin kehitysvammaisille ihmisille, ensisijaisesti vammaisen henkilön itse valitsemaan asuntoon ja asuinpaikkaan, kuten YK:n vammaissopimuksen 19 artikla edellyttää.

21. Onko säännös vammaisten lapsen asumisesta kodin ulkopuolella tarkoituksenmukainen?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

Lapsen kodin ulkopuolisen asumisen maksujen määräytyminen elatuslain mukaisesti olisi kohtuutonta, koska se johtaisi merkittävään maksutason kohoamiseen

22. Onko lyhytaikaista huolenpitoa koskeva pykälä (18 §) sisällöltään tarkoituksenmukainen?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

Peruskoulun 3.-9. luokkien oppilaiden aamu- ja iltapäivätoiminnan tulisi normaalisuuseriaatteen ja vakiintuneen oikeuskäytännön mukaisesti olla VPL:n mukaista lyhytaikaista huolenpitoa, kun palveluntarve johtuu selkeästi vammasta, eivätkä samanikäiset vammattomat oppilaat palvelua tarvitse

23. Onko päivätoiminnasta (19 §) tarkoituksenmukaista säätää vammaispalvelulaissa?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi

Päivätoiminnasta tulee säätää myönnettäväksi yksilöllisen tarpeen perusteella ilman kategorisia rajoituksia. Näin kirjoitettuna pykälä rajaisi toteutuessaan päivätoiminnan vain niille työikäisille henkilöille, jotka ovat työkyvyttömiä tai eivät pysty osallistumaan työtoimintaan. Säännöksen pitää

mahdollistaa palkkatyön tekemisen, työhönvalmennuksen, työllistymistä tukevan työtoiminnan ja osallisuutta tukevan päivätoiminnan joustavaa yhdistämistä. Jotta palvelu aidosti tukee ihmisen yhteiskunnallista osallisuutta, se ei voi myöskään olla sidottu joustamattomasti vain päiväaikaan.

24. Onko tarkoituksenmukaista, että työtoiminnasta ja työllistymistä tukevasta toiminnasta ei säädetä vammaispalveluissa, jos niistä säädetään sosiaalihuolto- tai muussa laissa?

Ei

Perustele tarvittaessa kantasi

Tulee säätää edelleen, mutta työtoiminnasta on kuitenkin säädettävä niin, että ihmisoikeuksien vastainen palkattoman työn teettäminen jatkuvana palvelumuotona ei ole enää mahdollista. Sen on oltava tavoitteellista ja annettava valmiuksia palkkatyöllistymiseen. Tämän lisäksi palvelun on mahdollistettava tavoitteet muun osallisuuden tukemiseksi.

25. Onko liikkumisen tuen toteuttamistapoja tarpeellista monipuolistaa 22 §:ssä ehdotetulla tavalla?

Kyllä

Perustele tarvittaessa kantasi

Huomioitava kuitenkin, että työ- ja päivätoimintaan, lyhytaikaiseen huolenpitoon, valmennukseen ja erityisen tuen palveluun

pääsemiseksi tarvittavat kuljetukset tulisi nykyisen erityishuollon mukaisesti sisältyä palveluihin maksuttomina. Kuljetusomavastuut heikentäisivät monen vammaisen ihmisen ja perheen taloudellista tilannetta merkittävästi ja vaikeuttaisivat pääsyä tarvittaviin palveluihin

26. Mikä on näkemyksenne liikkumisen tuen määrää (23 §) ja laajuutta (24 §) koskevista säännöksistä?

Kuljetusomavastuut heikentäisivät monen vammaisen ihmisen ja perheen taloudellista tilannetta merkittävästi ja vaikeuttaisivat pääsyä tarvittaviin palveluihin.

27. Onko taloudellista tukea koskeva pykälä (25 §) tarkoituksenmukainen?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

Taloudellisen tuen osalta ei vastaa normaalisuuseriaatetta, että vamman vuoksi välttämättä tarvitun

välineen tai teknisen ratkaisun hankintakustannuksista korvataan vain puolet, vaan normaalisuutta olisi

korvata kokonaan erotus vammattoman ihmisen vastaavan välineen hintaan.

Monen vammaisen ihmisen kohdalla harrastusvälineen hankinta kaatuu edelleen välineen kalliiseen hintaan, etenkin kun vammaisten ihmisten ja heidän perheidensä tulotaso on muuta väestöä selvästi matalampi. Erityisesti lasten kohdalla on huomioitava, että sama väline, kuten polkupyörä, ei sovellu koko

lapsuuden ja nuoruuden ajaksi, vaan todennäköisesti kasvun ja kehityksen mukaan myös välinettä tulee

päivittää.

28. Vammaispalvelulaki käsitellään eduskunnassa syksyllä 2022. Tavoitteena on lain voimaantulo 1.1.2023. Siirtymäsäännöksillä on tarkoitus antaa hyvinvointialueille aikaa lain toimeenpanoon. Alkuvaiheessa päätösten muuttaminen uuden lain mukaisiksi vaatii paljon taloudellisia- ja henkilöstövoimavaroja. Tämän vuoksi uudet erityistä osallisuuden tukea ja tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tulevat voimaan vasta 1.1.2025.

Helpottavatko voimaantulo- ja siirtymäsäännökset (33 ja 34 §) lain toimeenpanoa?

Eivät

Perustele tarvittaessa kantasi

Vammaisten ihmisten oikeuksien näkökulmasta ei ole hyväksyttävää, että joitain vamman vuoksi välttämättä tarvittuja palveluita ei tarvitsisi myöntää heti lain tultua voimaan ja lisäksi aiemman lainsäädännön perusteella myönnettyiltä vastaavilta palveluilta, kuten kehitysvammalain mukaisilta tukihenkilön ja ammatillisen tukihenkilön palveluilta, katoaisi kahdeksi vuodeksi lakiperusta. Myös yhdenvertaisuuden näkökulmasta on kestänyt, että viivästynyt voimaantulo koskisi monilta osin

samoja vaativimpia palveluita tarvitsevia ja erityisen haavoittuvassa asemassa olevia kehitysvammaisia ja

vastaavaa tukea tarvitsevia, kuten autismikirjolla olevia, ihmisiä. On löydettävä riittävät resurssit, että

kaikkia vamman vuoksi välttämättömiä uuteen lakiin mukaan otettavia palveluita on saatavissa niiden

nykyisille asiakkaille ilman katkoksia sekä myös uusille palveluita tarvitseville asiakkaille tarpeiden mukaisesti 1.1.2023 lukien.

Kehitysvammalaki

29. Vastaavatko kehitysvammalain (muutettuna) voimaan jäävät itsemääräämisoikeuden vahvistamista ja perusoikeuksien rajoittamista koskevat säännökset riittävästi väliaikaiseen sääntelyn tarpeeseen?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

-

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista

30. Ovatko sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annettuun lakiin ehdotetut muutokset tarkoituksenmukaisia?

Eivät pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

Esityksen mukaan vammaispalveluihin liittyvästä ylläpidosta saisi periä maksun. Ylläpitoa ei ole kuitenkaan määritelty pykälätasolla, ja myös sitä koskevat perustelut ovat puutteellisia, joten sääntely perusteluineen tulisi tarkentaa normaalisuuseriaatteen mukaiseksi. Perusteluissa tulisi selkeästi todeta vamman vuoksi tarvittun avun ja tuen maksuttomuus esimerkiksi pesula-, siivous- tai ateriapalveluiden työkustannusten osalta. Normaalisuuseriaate edellyttää, että vammaiselta ihmiseltä ei peritä maksua työn/palvelun osuudesta, sillä vammaton ihminen ei normaalisti hanki kaikkia ateriaa muiden valmistamina tai pesetä kaikkia pyykkejään pesulassa. Perusteluissa tulisi korostaa sitä, että maksujen tulee perustua yksilölliseen ylläpidon käyttöön ja että asiakas voi myös hankkia itse muualta ylläpitoon kuuluvat asiat, jolloin niitä ei voi laskuttaa osana ylläpitomaksua. Vain tosiasiaa käytetystä ylläpidosta tulee maksaa, eli ilmoitettujen poissaolojen ajalta ylläpitomaksuja ei tulisi periä, eikä esimerkiksi lehtitilauksia pitäisi jyvittää asukkaille, jotka eivät lue tilattuja lehtiä.

31. Onko ehdotus vammaisen lapsen kodin ulkopuolisesta asumisesta perittävästä maksusta mielestäsi onnistunut?

Ei

Mikäli vastasit EI, miten säätäisit maksun perusteista?

Vammaisen lapsen muutto kodin ulkopuolelle on yleensä perheelle kriisitilanne, jota ei tulisi pahentaa

valtavalla negatiivisella vaikutuksella perheen talouteen ja toimeentuloon (tilanteessa yleensä lakkaa myös

omaishoidon tuki).

Esityksen vaikutukset

32. Antavatko esityksen arvioidut ihmisvaikutukset (vammaiset lapset ja aikuiset, iäkkäät henkilöt) oikean kuvan uudistuksen vaikutuksista?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

-

33. Onko arvio esityksen kustannus- ja henkilövaikutuksista mielestänne realistinen?

Kyllä pääosin

Perustele tarvittaessa kantasi

-

34. Muut vapaamuotoiset huomiot esityksestä.

Lakiesitykseen tulisi saada laajemmin mukaan osallisuustyöryhmän ehdottamia ja

laajaa kannatusta saaneita parannusehdotuksia. Näitä ovat muun muassa se, että asiakkaan esittämästä

avun ja tuen tarpeesta tai palvelun toteuttamistavasta voitaisiin palveluista päätettäessä poiketa vain

perustellusta syystä, joka on kirjattava päätökseen. Myös asiakkaan oman kielen ja hänen koko perheensä

tarpeiden ja palvelujen kilpailutusten vaihtoehtojen huomiointi tulisi saada paremmin esille. Perusteluissa

tulisi olla myös enemmän viittauksia YK:n vammaissopimukseen yleiskommentteineen.

Annemari Eskola
Oulun Kehitysvammaisten Tuki ry